

Bohlul bilen Abu Hanyfanyň dawasy

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Bohlul bilen Abu Hanyfanyň dawasy BOHLUL BILEN ABU HANYFANYŇ DAWASY

Bir gün beýik ymam we alym Abu Hanyfa medresede oglan okadyp oturan eken. Bohlul-da bir çetse oturyp, onuň sapagyny diňleýär eken. Abu Hanyfa sapagyň dowamynda: «Ymam Japar Sadygyň* aýdan üç zady bar, men şolar bilen ylalaşmaýaryn» diýýär. Ol üç zat aşakdakylardan ybarat:

Birinjisi: Ol şeýle diýýär: «Şeýtan dowzahyň odundan azap çeker». Emma şeýtanyň özi otdan ýaradylan ahyryn! Şeýle bolaa ot nädip oňa azap bersin?! Bir jyns öz jynsyndan ezýet çekmez!

Ikinjisi: Ol «Hudaýy görüp bolmaz» diýýär. Emma bar zat görünmeli bolar ahyryn! Şeýle bolsa, Hudaýy-da göz bilen görüp bolar.

Üçünjisi: Ol «Bir işi edip, derdesere düşýän adam öz etmişine özi jogapkärdir» diýýär. Emma hakykat munuň tersinedir, ýagny her bir bendäniň edýän işi Hudaý tarapyndan we bendäniň özüne bagly däldir.

Haçanda Abu Hanyfa bu sözlerini aýdyp tamamlanda, Bohlul ýerden bir kesek alyp, alyma tarap zyňýar. Tötänden, ol kesek Abu Hanyfanyň göni maňlaýyna baryp degýär we ony ynjydýar. Bohlul bu ýagdaýy görüp, ol ýerden gaçýar. Aby Hanyfanyň okuwçylary ony kowalap tutýarlar, haluf bilen garyndaşlygy bolany sebäpli, ony halyfyň ýanyna äkidýärler we bolan wakany oňa gürrüň berýärler. Bohlul bolan wakany boýun alýae we Abu Hanyfany çagyrsalar, onuň soraglaryna hut öz ýanynda jogap berjekdigini aýdýar. Haçan-da, Abu Hanyfa häzir bolanda, Bohlul alyma ýüzlenip:

– Menden näme sütem gördüň? – diýýär. Abu Hanyfa:

– Maňlaýyňa kesek bilen urduň, maňlaýymy ýardyň, kellämi agyrtdyň – diýýär.

Bohlul:

– Şol agyryny maña görkezip biljekmi? – diýýär. Abu Hanyfa:

– Heý-de agyryny görkezip bolarmy? – diýýär. Şonda Bohlul:

– Seniň özüň wujudy bar zat görünmeli diýýärdiň we ymam Japar Sadygyň pikirine garşy çykýardyň. Allatagala bar bolýan bolsa, ony görüp bolmazlygyň näme manysy bar? – diýýär. – Galyberse-de, sen öz jedeliňde utulanyňy boýun almajak bolup, kesek kellämi agyrtdy diýýärsiň. Aslynda beýle däl ahyryn, çünki kesegem, seniň özüňem toprakdan ýaradylan. Şeýle bolsa, sen nädip öz jynsyňdan ezýet çekip bilýäň? – diýip nygtaýar.

Üçünji matlap barada-da Bohlul:

– Seniň özüň bendeleriň edýän işleri Hudaý tarapyndandyr – diýdiň. Onda nädip meni günäkärläp biljek, näme üçin menden şikaýat edip, meni halyfyn huzuryna getirttdiň we menden tawan almak isleýärsiň – diýýär.

Abu Hanufa Bohlulyň bu makul sözlerini eşidip, onuň bilen ylalaşmaktan başga alajy galmandyr.

**Ymam Japar Sadyk – On iki ymamyň altynjysy. Ymam Muhammet Bakrynyň ogly. 83-nji hijri-kamary (702 ý) ýylynda Medinede dogulýar. 148-nji (765-766 ý) ýylda-da şol ýerde aradan çykýar. Örän dogruçyl adam bolany üçin, oňa Sadyk lakamy berlipdir.*

Pars dilinden terjime eden: Aşyrpur MEREDOW. Halk döredijiligi we rowaýatlar